



วิถีชีวิตของเกษตรกรรชานเมืองภายหลังการขายที่ดินทำกิน:กรณีศึกษา
บ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น



อภินิหาร
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2544

ISBN 974-665-424-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

4136592 LCRU/M : สาขาวิชา : พัฒนารชนบทศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนารชนบทศึกษา)

คำสำคัญ : วิถีชีวิต / เกษตรกร / ที่ดินทำกิน

วิชาชีพ เฟื่องพินิจ : วิถีชีวิตของเกษตรกรรายเมืองภายหลังการขายที่ดินทำกิน:กรณีศึกษาบ้านโนนม่วง หมู่ที่ 3 ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น(SUBURBAN FARMERS' WAY OF LIFE AFTER LAND SELLING : A CASE STUDY IN BAN NONMUANG MU 3 TAMBON SILA, AMPHOE MUANG, KHONKAEN PROVINCE)คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์:ขงยุทธ นุราสิทธิ์ ศศ.บ.,ศศ.ม., เรืองเดช ปันเจื่อน ขัตติย์ M.A., Ph.D., พรทิพย์ อุสุภรัตน์ ศศ.บ., ศศ.ม. 234 หน้า. ISBN 974-665-424-1

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ เป็นการศึกษาวิจัยทางมานุษยวิทยาวัฒนธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ในลักษณะกรณีศึกษา ซึ่งศึกษาข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนาม มีกลุ่มเป้าหมายคือ เกษตรกรที่ขายที่ดินทำกิน นายทุน นายหน้า ผู้สูงอายุในชุมชน ผู้นำชุมชน ชาวบ้านทั่วไป ข้าราชการ และนักพัฒนาองค์กรเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)ประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้านโนนม่วง 2)วิถีชีวิตก่อนและหลังการขายที่ดินทำกินของเกษตรกร 3)ปัจจัยที่มีผลต่อการขายที่ดินทำกินของเกษตรกร 4)การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อวิถีชีวิตของเกษตรกรภายหลังการขายที่ดินทำกิน 5)ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการศึกษาวิจัย พบว่า

1)ประวัติและความเป็นมาของหมู่บ้านโนนม่วง เกิดจากการอพยพย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินแห่งใหม่ของชาวไทยอีสาน เมื่อประมาณ 91 ปีที่ผ่านมา โดยส่วนใหญ่อพยพมาจากบ้านลานหญ้า ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของบ้านโนนม่วงห่างออกไปประมาณ 1.5 กิโลเมตร

2)วิถีชีวิตก่อนและหลังการขายที่ดินทำกิน ชาวบ้านมีอาชีพเดิมคือ การทำนาในที่ดินทำกินของตนเอง หลังจากขายที่ดินทำกินชาวบ้านจะอพยพเข้าไปทำงานรับจ้างในภาคอุตสาหกรรมและบริการในตัวเมือง และอีกส่วนหนึ่งก็ประกอบอาชีพอื่นๆ ในหมู่บ้าน

3)ปัจจัยที่มีผลต่อการขายที่ดินทำกินมี 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ภาวะหนี้สิน การแบ่งมรดก ค่านิยมในการทำงานที่สบายในตัวเมือง และเห็นแบบอย่างการขายที่ดินทำกินจากเพื่อนบ้าน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ การกว้านซื้อที่ดินของนายทุน อิทธิพลของสื่อสารมวลชน ลัทธิบริโภคนิยม การขยายตัวของเมือง และภาวะความแปรปรวนของธรรมชาติ

4)การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดขึ้นคือ เกษตรกรมีความคาดหวังต่อความเจริญทางวัตถุและความทันสมัย ส่งผลให้วิถีชีวิตของเกษตรกรเปลี่ยนแปลงไป เกิดผลกระทบขึ้นในโครงสร้างทุกส่วนของหมู่บ้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและพฤติกรรมของคนในหมู่บ้าน ทำให้รากฐานทางความคิด ค่านิยม และทัศนคติของเกษตรกรอยู่ภายใต้ความเจริญแบบสังคมเมือง เกิดการอพยพย้ายถิ่นเพื่อแสวงหาวิถีชีวิตใหม่ที่ดีกว่าในสังคมเมืองของเกษตรกร และนำไปสู่การเกิดปัญหาในหมู่บ้านที่เหมือนกับปัญหาของสังคมเมืองมากขึ้น

5)แนวทางแก้ไขปัญหาคือ ควรมีการสร้างงานและสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ควรให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อดีข้อเสียของการขายที่ดินทำกิน ควรมีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบและเป็นสหวิชาการ เพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะออกเป็นองค์รวม และควรมีการประสานงานขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและองค์กรเอกชนเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

4136592 LCRU/M : MAJOR : RURAL DEVELOPMENT STUDIES ; M.A. (RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

KEY WORDS : WAY OF LIFE / FARMERS / LAND

THAWADCHAI PENGPINIT : SUBURBAN FARMERS' WAY OF LIFE AFTER LAND SELLING: A CASE STUDY IN BAN NONMUANG MU 3 TAMBON SILA, AMPHOE MUANG, KHONKAEN PROVINCE. THESIS ADVISORS : YONGYUTH BURASITH, B.A.,M.A., RUANGDETC PANKHUANKHAT, M.A., Ph.D., PRONTHIP USUPARAT, B.A.,M.A., 234 p. ISBN 974-665-424-1

This dissertation is a cultural anthropological study using qualitative research methods, such as case study, documentary study, and field research. The main target groups are farmers who have sold their land, investors, traders, elderly people in the community, community leaders, general local people, government officials and NGOs. The aim is to study the 1) history and background of Ban Nonmuang 2) suburban farmers' way of life before and after land selling 3) factors affecting farmers' decision to sell their land 4) changes and impacts on the farmers' way of life after selling their land and 5) problems and solutions.

This research found the following :

1) History and background of Ban Nonmuang : The community began 91 years ago with the migration of Thai Isaan people. Most of them migrated from Ban Lanya, 1.5 km. northeast of Nonmuang.

2) Suburban farmers' way of life before and after selling their land: The original career of the farmers was rice planting within their own lands. After selling their land, they moved into towns and searched for new jobs available in the industrial and service sectors. Some work in the village.

3) The factors affecting the farmer's land are divided into inside factors and outside factors. Inside factors include debt, property inheritance, social values related to working comfortably in town and imitating neighbors' example of selling their land. Outside factors include influences such as mass media, consumerism, urban extension and environmental changes.

4) Changes and impacts : Farmers have been expecting material wealth and modern lives. These expectations have caused changes in the farmers' way of life and to every aspect of the social structure including. society, economy, culture, natural resources, and people is behavior in the community. The fundamentals of thoughts, values, and attitudes have been formulated under the condition of expectations of urban fortune.

5) Solutions : Career and income should be enhanced within the community under the principle of sufficient economy. Correct information regarding advantages and disadvantages of land selling should be provided to the community. Multifarious, systematic study and research should be conducted to gain means of overall problem solving. Cooperation among other organizations, both governmental and non-governmental, should be strengthened in order to solve the problems which have occurred.